

6. Люкшинов Н. М. Формирование модельных характеристик соревновательной деятельности футболистов на основе анализа игр чемпионатов мира : автореф. дис. канд. пед. наук / Люкшинов Н. М.; – ГДОНФК. – Л., 1989. – 21 с.
7. Любо Петрович. Прессинг, как тактический принцип в современном футболе. Федерация футбола Украины. Центр лицензирования. Технический комитет. Тенденции развития современного футбола. Прессинг как тактический принцип в современном футболе. /Методические материалы для тренеров профессиональных и детско-юношеских команд по футболу, проходящих обучение в центре лицензирования федерации футбола Украины (по материалам ФИФА, УЕФА, и ФФУ).- К: ЧП «АртИнформМен».- 2007.- С.18 – 34.
8. Перепелица П. Е. Уровень командного контроля мяча у ведущих команд на 18-м чемпионате мира в Германии / Перепелица П. Е., Демкович С. Э. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х. : ХХПІ, 2007. – № 1. – С. 98-101.
9. Соломонко О. В. Визначення командних техніко-тактичних дій (передач) команди ФК „Карпати” (Львів) у національному чемпіонаті України / О. Соломонко, І. Карпа // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2010. Вип. 14, т. 1. – С. 304-310.
10. Чорнобай І. Показники техніко-тактичних дій команд у фінальних матчах Чемпіонатів світу з футболу 2002, 2006, 2010 років / Чорнобай І.М., Савчук Є.А. // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. вип.15; у 4-х т. – Л: ЛДУФК, 2011. – Т. 1. – С. 353 - 360.

Л.Т.ШЕВЧУК

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Аналізуються сучасні проблеми розвитку сфери охорони здоров'я та дається їх оцінка. Окреслюються перспективні напрямки розвитку сфери охорони здоров'я України.

Ключові слова: сфера охорони здоров'я, проблема, розвиток, перспективні напрямки.

Анализируются современные проблемы развития сферы здравоохранения и дается их оценка. Очерчиваются перспективные направления развития сферы здравоохранения Украины.

Ключевые слова: сфера здравоохранения, проблема, развитие, перспективные направления.

The modern problems of development of sphere of health protection are analyzed and their estimation is given. Perspective directions of development of sphere of health protection Ukraine are outlined.

Keywords: sphere of health protection, problem, development, perspective directions.

Актуальність і вивченість теми. Важливість виявлення проблем та визначення перспектив розвитку сфери охорони здоров'я України важко переоцінити. Адже, від індивідуального й суспільного здоров'я залежить не тільки відтворення генофонду нації, але й соціально-економічне зростання країни. У цьому контексті тема статті є актуальною і потрібною. Про актуальність теми засвідчує й те, що вона активно розробляється вітчизняними вченими. Зокрема, достаньо відомими є наукові пошуки В.І.Куценко, У.Я.Садової, І.Б.Шевчук та ін. Разом з тим, структурні зміни в економіці, трансформація якості життя населення, негативні тенденції в

демографічній ситуації та незадовільний стан здоров'я населення вимагає нових серйозних наукових досліджень, пов'язаних з динамікою розвитку та розв'язанням проблем розвитку вітчизняної сфери охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу. До найгостріших проблем розвитку сфери охорони здоров'я України в наш час фахівці відносять низький рівень фінансування з бюджету міста та районів, що не дозволяє забезпечити населення безоплатними і якісними медичними послугами; низьку економічну ефективність використання сфери охорони здоров'я, що пов'язано, перш за все, з неприйнятною в нинішніх економічних умовах формою фінансування в системі утримання закладів охорони здоров'я; недосконалу систему оплати праці лікарів та інших працівників сфери охорони здоров'я.

Зазначені проблеми породжують ряд інших проблем, пов'язаних, насамперед, із наданням медичних послуг населенню. Серед них найважливішими є ускладнення доступу до медичних послуг; відсутність рівності при отриманні медичних послуг; довготривалі терміни очікування пацієнтів на отримання високотехнологічних сучасних медичних послуг при їх гострій необхідності; порушення прав пацієнтів на медичне обслуговування, вибір лікаря чи лікувального закладу та ін.

В результаті, як зазначається у щорічному посланні Президента України Віктора Януковича до Верховної Ради України «Модернізація України — наш стратегічний вибір», сучасний стан суспільного здоров'я в Україні характеризується як кризовий, про що свідчать негативні тенденції у тріаді статистичних показників, а саме: показниках відтворення населення (медико-демографічні дані); показниках розвитку дітей, запасу фізичних сил у дорослого населення (показники фізичного розвитку) та адаптації населення до умов навколишнього середовища (захворюваність, інвалідність). При цьому, у згаданому документі наголошується, що чинниками цих негативних тенденцій в Україні є всі основні детермінанти здоров'я, на які вказують експерти Всесвітньої організації охорони здоров'я, а саме: соціально-економічне становище в країні, стан довкілля, якість харчування та питної води, зростаюче розшарування населення за рівнем доходів, наявна організація надання медичної допомоги тощо [3].

Про кризовість стану суспільного здоров'я в Україні засвідчує, по-перше, невинне зменшення протягом останніх 10 років чисельності населення в Україні, яке є відображенням процесу депопуляції, що формується на тлі зниження народжуваності та підвищення смертності. Достатньо сказати, що, по-перше, за роки незалежності за рахунок природного скорочення населення України зменшилося майже на 5 млн. осіб. і досягло на 1 вересня 2010 р. в Україні 45,8 млн. осіб. По-друге, прискорилися темпи старіння населення та зросла частка населення віком 60 років і старше з 19% у 1991 р. до 21% у 2010р. По-третє, тривалий час утримується високий рівень захворюваності населення (особливо дитячого). Все це обумовило скорочення тривалості життя за роки незалежності у чоловіків на понад 4 роки, жінок — на понад 1,5 року. По-четверте, зростає кількість хронічних хворих та інвалідів, підвищується дитяча інвалідність, збільшується кількість проблем у царині репродуктивного здоров'я, має місце несприятлива динаміка передчасної смертності, особливо серед чоловіків працездатного віку. По-п'яте, коефіцієнт дитячої смертності в 2,5 рази вищий, ніж у розвинених країнах Європейського Союзу; смертність від туберкульозу — у 20 разів. По-шосте, в Україні зберігається складна епідемічна ситуація щодо туберкульозу та ВІЛ/СНІДу [3].

Але, чи не найскладнішою проблемою є то, що в Україні спостерігається загальна розбалансованість наявної моделі української системи охорони здоров'я, руйнування якої прискорюється, натомість нова доцільна і загальноприйнятна модель української системи охорони здоров'я не тільки не впроваджується, але й ще не створена.

Таким чином, на сьогодні українська система охорони здоров'я не здатна задовольнити потреби населення у медичній допомозі, забезпечити доступність, якість і своєчасність надання

медичної допомоги та послуг з охорони здоров'я, забезпечити належний рівень профілактики захворюваності, смертності тощо [3].

Але, це не означає, що в напрямку поліпшення ситуації нічого не робилося. Так, перспективи розвитку сфери охорони здоров'я в Україні були визначені в Концепції розвитку охорони здоров'я населення України, що затверджена Указом Президента України від 7 грудня 2000р. №1313/2000, обґрунтовані в Програмі розвитку галузі до 2010 року та в проекті Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації». Але, більшість заходів в силу тих чи інших причин так і не були реалізовані. Зокрема, не було здійснено реформування управління, організації, інфраструктури, змісту роботи санітарно-епідеміологічної служби, залишився низьким престиж і значущість діяльності лікаря гігієнічного профілю та самої системи забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя в країні. Все це не дозволило досягнути кінцевої мети — збереження і зміцнення здоров'я нації.

Тому в наш час важливо проводити політику реформ у напрямку неухильного підвищення рівня добробуту людей, суттєвого поліпшення функціонування системи охорони здоров'я, підвищення якості медичних послуг, їх доступності, запровадження стимулів для здорового способу життя населення та належних умов праці.

Правда, у науковій літературі та урядових документах зазначається, що державні програми у напрямі виконання Україною зобов'язань Цілей розвитку тисячоліття, а саме щодо зниження дитячої смертності (Ціль 4) і поліпшення здоров'я матерів (Ціль 5), дали позитивні результати: значно знизилася смертність дітей віком до 5 років (з 12,3 на 1000 народжених живими у 2003 р. до 11,0 — у 2010 р.) та материнська смертність (з 19,8 на 100 тис. народжених живими до 13,0 відповідно) [3].

У щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України «Модернізація України — наш стратегічний вибір» наголошується, що основними кроками на шляху реформування системи охорони здоров'я в Україні мають бути такі:

- розроблення нормативної бази реформування, зокрема — чітке нормативне закріплення розмежування первинного, вторинного і третинного рівня надання медичної допомоги;
- розроблення і ухвалення Національного проекту «Здорова нація»;
- запровадження реформування системи охорони здоров'я у трьох пілотних регіонах (у Донецькій, Дніпропетровській та Вінницькій областях);
- удосконалення механізмів фінансування системи охорони здоров'я та раціонального використання ресурсів, що передбачає:
 - ❖ втілення системи стимулів для поліпшення роботи медиків, жорстку прив'язку виділення фінансових коштів до рівня якості послуг, що надаються;
 - ❖ регламентацію діяльності сфери охорони здоров'я з метою забезпечення можливості врегулювання питань надання громадянам безоплатної медичної допомоги та платних послуг з охорони здоров'я;
 - ❖ запровадження механізмів програмно-цільового управління як на цент-ральному, так і на місцевому рівні;
 - ❖ забезпечення прозорості державних закупівель у сфері охорони здоров'я (медикаментів, медичного обладнання, інфраструктури тощо);
- удосконалення організаційно-функціональної структури системи охорони здоров'я, зокрема:
 - ❖ запровадження договірних відносин між органами місцевого самоврядування та постачальниками послуг щодо охорони здоров'я;
 - ❖ запровадження механізмів структурно-організаційного та фінансово-економічного розмежування первинного, вторинного та третинного рівня;

- ❖ запровадження єдиного медичного простору з метою усунення дублювання систем охорони здоров'я (відомчих, територіальних тощо);
- ❖ запровадження державного замовлення на підготовку кадрів для сфери охорони здоров'я, у тому числі й кадрів з управління охороною здоров'я;
- ❖ створення системи інформаційного забезпечення охорони здоров'я — єдиного медичного інформаційного простору;
- ❖ затвердження плану заходів для суттєвого поліпшення умов оплати праці та соціального забезпечення медичних працівників;
- ❖ закінчення інвентаризації та аудиту всіх наявних ресурсів медичної галузі;
- ❖ створення центрів первинної медико-санітарної допомоги та центрів сімейної медицини;
- ❖ розроблення умов і механізму ліцензування та акредитації медичних закладів;
- ❖ розроблення планів-схем створення госпітальних округів;
- підвищення якості медичного обслуговування, зокрема:
 - ❖ системне запровадження стандартів та індикаторів якості медичної допомоги;
 - ❖ створення методики розрахунку вартості медичних послуг для клініко-діагностичних груп;
 - ❖ посилення уваги до профілактики захворювань і пропагування здорового способу життя як одного з основних векторів реформування охорони здоров'я в Україні. При цьому особливу увагу слід приділяти питанням забезпечення здоров'я матері й дитини, забезпечення умов для належного формування і розвитку дитячого організму;
 - ❖ сприяння наближенню стану репродуктивного здоров'я населення до світових стандартів;
- забезпечення профілактичного спрямування охорони здоров'я та переорієнтування традиційної системи охорони здоров'я на посилення її профілактичної складової [3].

Безумовно, реалізація всіх зазначених вище заходів вимагатиме серйозних інвестицій, у тому числі іноземних. Міністерство охорони здоров'я України та Швейцарська Агенція з розвитку і співробітництва (ШАРС) підписали Меморандум щодо Україно-Швейцарської Програми "Здоров'я матері та дитини". Проект триватиме до 2015 року. Передбачається, що за цей період Швейцарська Конфедерація інвестує понад 4,7 млн. швейцарських франків у розвиток сучасних перинатальних технологій в Україні.

Метою Україно-Швейцарської Програми "Здоров'я матері та дитини" є комплексний вплив на розподіл відповідальності рівнів надання допомоги, кваліфікацію медичного персоналу, належні інфраструктурні умови та медичне обладнання, а також систематичний моніторинг і аналіз ситуації у галузі перинатальної допомоги.

Крім того, передбачено, що Фонд Віктора Пінчука інвестує в проект "Нове життя" 100 млн. грн., який стартував під патронатом Президента в 2010р. Основна мета проекту - створення 27 регіональних перинатальних центрів протягом 10-15 років. Проект передбачає забезпечення населення доступною висококваліфікованою медичною допомогою, а також комфортними умовами народження дітей шляхом створення мережі регіональних перинатальних центрів.

Ці та інші заходи дозволять поліпшити стан сфери охорони здоров'я на краще. Причому, як вважає Олександр Аніщенко, зміни в галузі охорони здоров'я відчують як пацієнти, так і лікарі [3].

Висновки. Отже, сфера охорони здоров'я вимагає трансформації з метою поліпшення її функціонування. Але, необхідних коштів на сьогодні для цього немає. Це дозволяє припустити, що в найближчий час ряд заходів залишиться нереалізованим. Отже, важливо знайти необхідні кошти на реформування сфери охорони здоров'я, що стане запорукою поліпшення індивідуального та суспільного здоров'я українського народу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аніщенко О.: Зміни в галузі охорони здоров'я відчують як пацієнти, так і лікарі: Прес-служба МОЗ України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20110714_0.html
2. Устінов О. Від медичного обслуговування — до охорони здоров'я. — [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.umj.com.ua/article/11191/vid-medichnogo-obslugovuvannya-do-oxoroni-zdorov-ya>
3. Янукович В. Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України «Модернізація України — наш стратегічний вибір».